

N:o 178.

Af herr **E. P. Jonsson** i Myre, om ändrad lydelse af §§ 5 och 82 i Kongl. Maj:ts förslag till lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet.

Det har länge varit ifrågasatt en förändrad lagstiftning i afseende å vägunderhållningsskyldighetens ordnande på landet i öfverensstämmelse med nutidens förhållanden. Sedan olika näringsgrenar nu uppkommit, som ej förefunnos, när nu gällande lag stadgades, har på många ställen inom landet det högsta önskningsmål utgjort att få denna börda jemnare fördelad, der detta onus i hög grad trycker en viss samhällsklass, nemligen innehafvarne af den i mantal satta jorden, med byggande och underhåll af vägar för allmän samfärdsel, hvilka vägar i betydlig grad begagnas af industriidkare och deras underlydande samt affärsmän af hvarjehanda slag. Vid genomseende af det utaf Kongl. Maj:t till denna Riksdag framlagda förslag finner man emellertid genast, att det icke, med särskildt fäst afseende på dess 5 §, innebär en jemn fördelning af denna tryckande börda. Denna § lyder nemligen:

»1 fråga om byggande och underhåll af allmän väg, bro och färja utgör hvarje härad en gemensamhet för sig. Är vid den tid, då denna lag träder i kraft, härad deladt i två eller flera väghållningsdistrikt, eller äro två eller flera härad eller delar deraf då förenade till ett distrikt, må der-vid förblifva.»

»Delning af härad i särskilda väghållningsdistrikt eller två eller flera härads förening till ett sådant distrikt må derefter, så vidt icke derom förordnats i den ordning 82 § stadgar, ske endast i sammanhang med väghdelning på sätt nedan sägs.»

Genom det sätt, hvarpå gränserna emellan häradena eller tingslagen inom ett och samma län äro uppdragna, kan en hel mängd vägar förefinnas inom det ena häradets och en helt obetydlig del inom det andras område, hvilka vägar dock alla äro afsedda för allmän samfärdsel. Härigenom kommer den ene väghållningsskyldige att betydligt betungas mera än den andre, och missbelåtenhet inom landet mot förslaget i denna del har redan äfven från flera håll förports.

Tager man i betraktande den naturliga belägenheten inom Västernorrlands län och dess lokala förhållanden, der elfvarne och vattendragen äro belägna efter dalgångar, som sträcka sig nedifrån hafskusten uppöfver landet till Vesterbottens och Jemtlands län, utefter hvilka elfdalar befolkningen är bosatt och vägarne äro anlagda för samfärdsel, finner man, att häradena eller tingslagen icke äro fördelade i samma form, så att de sträcka sig från hafskusten uppefter elfdalarne till angränsande länsområde, utan gränserna mellan häradena eller tingslagen gå mestadels tvärsöfver elfdalarne, hvadan således en del tingslag förefinnas nere vid sjökusten och en annan del längst upp i landet.

Den hufvudsakligaste industrirörelse, som bedrifves inom Västernorrlands län, är sågverksrörelsen, som i stor skala till största delen uppblomstrat på den senare tiden, men hvarvid den olägenheten förekommer, att sågverken som äro belägna nere vid kusten, hvarest bolagens styrelser hafva sitt säte och hvarest de äfven taxeras för sin inkomst, hafva sitt laga forum uti de härad eller tingslag, der verken äro belägna, medan återigen råvaran, som de förädla, ju icke tages nere vid kusten utan till den allra största delen från skogarne i längre upp i landet varande tingslag och synnerligast i de öfverst befintliga sådana. Der uppe vid skogarne hafva sågverken en snart sagdt oräknelig mängd arbetare för timmerhuggning och flottning, äfvensom en stor myckenhet af hästar för timmerforsling. Vägarne i det öfre landets tingslag begagnas mest och hufvudsakligast för transport af proviant och lifsförnödenheter till sågverkens arbetare och deras hästar, hvarjemte dessa sågverks tjenstemän, förmän och betjening utgöra en stor del af de resande, hvilka färdas utefter vägarne. Valutan, hvarför sågverken taxeras i tingslagen eller häradena nere vid kusten, kommer från tingslagen längst upp i landet; men efter nu föreliggande

förslag komme de väghållningsskyldige nere vid kusten, hvilka, med hänsyn, till de långa vägsträckor, som befinnas inom tingslagen i det öfre landet, hafva helt korta vägbitar att underhålla, att åtnjuta hela bidraget, då deremot det öfre landets väghållningsskyldige knappast finge något bidrag alls från landets största industrinäring. — Det torde äfven inom många andra län i detta hänseende förefinnas ojemna förhållanden, om än ej i så stor grad som inom det här angifna länet.

Utaf det underdåniga betänkande, som den af Kongl. Maj:t tillsatta komitén för utarbetande af förslag till förändrad lagstiftning i fråga om väghållningsbesvärets utgörande på landet afgifvit, framgår, att den ansett länets eller landstingets område böra utgöra ett gemensamt väghållningsdistrikt, dervid komitén bland annat framhållit följande:

»— — — Som länen redan hade hvar för sig sina centrala styrelser samt riket vore deladt i särskilda landstingsområden, hvilkas representation — landstinget — hade att rådslå och besluta om, bland annat, anstalter för kommunikationsväsendets befrämjande; med hänsyn hvartill och då en samverkan mellan länsstyrelserna och landstingen för kommunikationernas förbättrande säkerligen kunde påräknas samt länsrepresentationerna bäst torde vara i tillfälle att på billigaste och ändamålsenligaste sätt förvalta de från de nykomna beskattningsföremålen inflytande bidragen, hafva komiterade icke tvekat att såsom en gemensamhet för sig i fråga om väghållet föreslå länet eller, der länet vore deladt i särskilda landstingsområden, hvarje sådant område.»

Komiterades förslag i denna del hafva fjorton (14) landsting och sexton (16) länsstyrelser funnit hvar för sitt län lämpligt och därför förordat detsamma eller ej haft att deremot framställa någon särskild erinran, hvaraf synes, att en öfvervägande pluralitet inom landet varit för landstingsområdet såsom gemensamt väghållningsdistrikt, och att två tredjedelar, eller sexton af rikets tjugufyra länsstyrelser gillat samma förslag.

Det öfvervägande flertalet af utlåtanden, som dels från landstingen och dels från de väghållningsskyldige inom landet, hvilka gillat detta förslag, afgifvits för landstingsområdet såsom ett gemensamt väghållningsdistrikt, torde böra få gälla och anses för en oppositionsyttning, hvilken ej gerna kan förbises. Väghållningsskyldige i de öfriga landstingsområdena kunna ju, om de så önska, förena sig om sönderdelning af distrikten i mindre områden.

Då ett för vårt land så viktigt förslag, som det af Kongl. Maj:t i ämnet framställda, föreligger till Riksdagens pröfning och afgörande, kan jag

ej med tystnad förbigå mina betänkligheter emot detsamma, utan anser jag mig, på grund af anförda skäl, nödsakad att deruti ödmjukligen föreslå följande förändrade lydelse af nedannämnda paragrafer:

§ 5.

I fråga om byggande och underhåll af allmän väg, bro och färja utgör hvarje län eller, der län är i särskilda landstingsområden fördeladt, hvarje sådant område, med undantag af städerna, en gemensamhet för sig.

Delning af landstingsområde i särskilda väghållningsdistrikt i de län, der väghållningsskyldige derom förenats, må derefter, så vidt icke derom förordnats i den ordning 82 § stadgar, ske endast i sammanhang med vägdelning på sätt nedan sägs.

§ 82.

Efter denna lags utfärdande vill Konungen för hvarje af rikets län, efter Konungens befallningshafvandes och länets landstings hörande, der de vägbyggnadsskyldige inom landstingets område förena sig om delning af dess område i flera väghållningsdistrikt, bestämma, huru vida delning deraf bör ega rum; skolande, der sådan förändrad anordning beslutas, densamma derefter vid vägdelning tillämpas, intill dess annan distriktsindelning kommer till stånd i den ordning, 41 och 42 §§ stadga.

Då jag anhåller om remiss af denna min motion till det särskilda utskottet, som blifvit tillsatt för behandling af Kongl. Maj:ts proposition om lag angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, hemställer jag äfven, att utskottet behagade i så väl mitt här ofvan framställda förslag som i öfriga, deruti ej vidrörda, paragrafer af Kongl. Maj:ts nyssnämnda proposition föreslå de redaktionsförändringar, hvilka, i och för vinnande af det med min motion afsedda syftet, kunna anses af behovet påkallade.

Stockholm den 18 februari 1889.

Er. Petter Jonsson

Riksdagsman för Ångermanlands västra domsaga.